

Ураженість карієсом постійних зубів у дітей, що проживають у дитячих будинках та школах-інтернатах

Affection Caries in Permanent Teeth of Children Living in Orphanages and Boarding Schools

Смоляр Н.І., Чухрай Н.Л.,
Нарепеха О.Т.

Львівський національний медичний
університет ім. Данила Галицького,
каф. стоматології дитячого віку
(зав. — доц. Е.В. Безвушко)
N.I. Smolar, N.L. Chukhrai,
O.T. Narepekha

Резюме Проведені дослідження у дітей, що проживають у дитячих будинках та школах-інтернатах, виявили, що поширеність карієсу у всіх вікових групах становить 100% при інтенсивності карієсу постійних зубів у середньому $5,46 \pm 0,51$, що зумовлює актуальність подальших досліджень факторів ризику виникнення патології твердих тканин зубів та розроблення лікувально-профілактичних комплексів для цієї категорії дітей.

Summary It was revealed that caries frequency in children from orphanages is 100% in all age groups, intensity is in average $5,46 \pm 0,51$. That's why it is need for further investigation of the risk factors of the hard dental tissues pathology and working out preventive and treatment complex for such children.

Ключові слова карієс, постійні зуби, діти-сироти

Key words dental caries, permanent teeth, children-orphans

Проблема поширення карієсу зубів у дітей в Україні розглядається у численних працях [1, 3, 5, 7], дані яких свідчать про високі показники карієсу як молочних, так і постійних зубів. Для оцінки стоматологічної захворюваності дітей проводили обстеження в дошкільних та шкільних закладах, а стан порожнини рота у дітей, які проживають у дитячих будинках та школах-інтернатах, залишався поза увагою.

Відповідальність за здоров'я, зокрема стоматологічне, цих дітей несуть вихователі, медичні сестри та керівництво закладів інтернатного типу, які, можливо, і не мають достатніх санітарно-гігієнічних знань та навичок правильного догляду за порожниною рота. Адже до будинків дитини потрапляють переважно діти, позбавлені батьківської опіки, з неблагополучним соціальним і біоло-

гічним анамнезом, генетичними, неврологічними та іншими захворюваннями [2, 6].

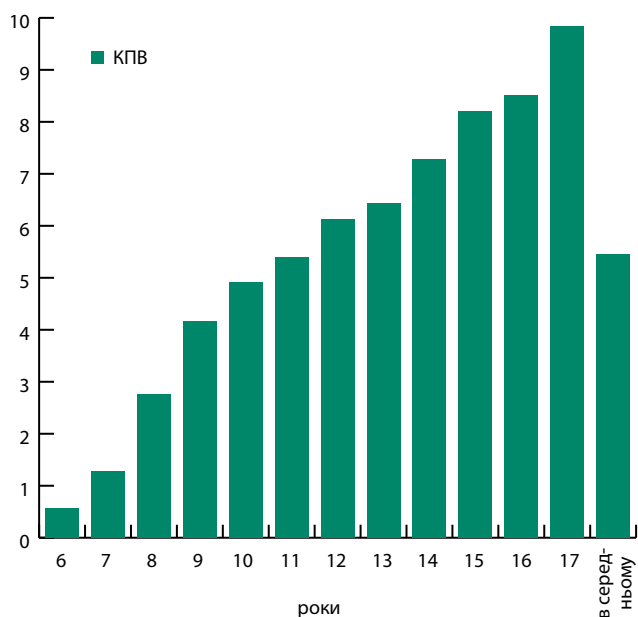
У багатьох дитячих будинках та школах-інтернатах немає стоматологічних кабінетів, тому діти з цих установ звертаються до стоматолога лише у крайній потребі та переважно з ускладненими формами карієсу, коли консервативне лікування вже неможливе [4]. Це призводить до передчасної втрати як молочних, так і постійних зубів, виникнення дефектів зубних рядів та зубощелепних аномалій, що може вплинути на психологічний стан цих дітей, які мають складні умови проживання. Враховуючи те, що діти із закладів інтернатного типу перебувають у складних соціальних умовах, інакше харчуються порівняно з дітьми з благополучних сімей, часто нехтують гігієнічним доглядом

порожнини рота, мають обтяжену спадковість та соматичну патологію, вони є вразливішими до розвитку різних патологічних станів. Тому проблема збереження здоров'я дітей, які проживають у дитячих будинках та школах-інтернатах, є однією з найважливіших медико-соціальних проблем, що і зумовило актуальність цього дослідження.

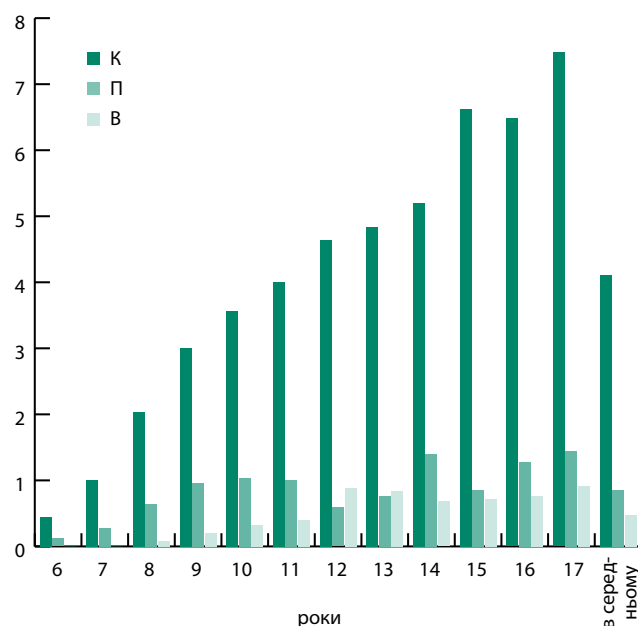
Мета дослідження — визначити поширеність та інтенсивність карієсу постійних зубів у дітей, які проживають у дитячих будинках та школах-інтернатах з метою оцінки рівня стоматологічного здоров'я.

Матеріали та методи дослідження

Обстежено 307 дітей віком від 6 до 17 років з п'яти дитячих будинків Львів-

Мал. 1. Поширеність та інтенсивність карієсу постійних зубів залежно від віку дітей

Мал. 2. Структура КПВ залежно від віку дітей

ської області (с. Жовтанці, с. Новий Милятин, с. Великий Любінь, м. Дрогобич) та школи-інтернату № 2 м. Львова. Для оцінки стану твердих тканин зубів в обстежених дітей за індексом КПВ визначали показники поширеності (у %) та інтенсивності карієсу. Результати обстеження опрацьовано статистично з використанням критерію С'юдента.

Результати дослідження та їх обговорення

У результаті проведених досліджень встановлено, що серед обстежених дітей у всіх вікових групах поширеність карієсу становить 100%, що відповідає високому рівню згідно з критеріями ВООЗ. Інтенсивність карієсу постійних зубів у середньому становить 5,46±0,51 зуба. Ці дані є значно вищими порівняно з середніми показниками поширеності та інтенсивності карієсу постійних зубів у дітей Львівської області (Безвуско Е.В., 2008).

Аналіз результатів обстеження показав, що з 6 до 17 років інтенсивність карієсу постійних зубів достовірно зростає з 0,56±0,25 зуба до 9,84±0,65 зуба ($p < 0,05$) (мал. 1). Зауважимо, що особливо значне зростання інтенсивності карієсу спостерігається з 6 до 7 років (у 2,28

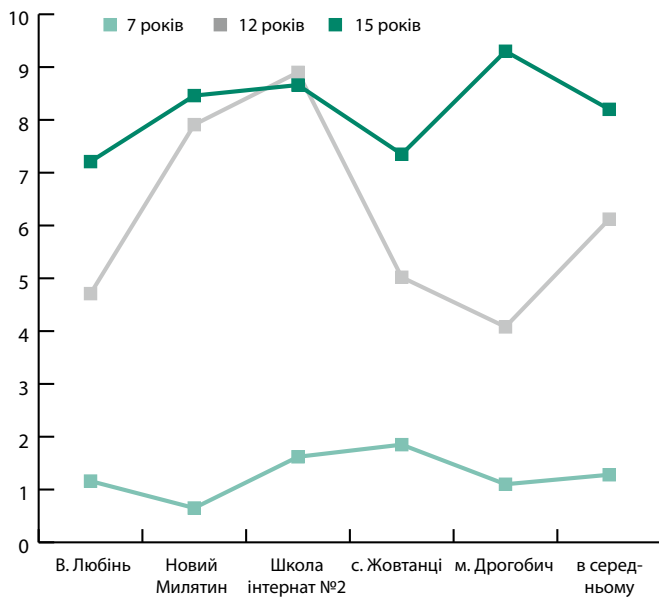
разів). Це свідчить про наявність у порожнині рота несприятливої ситуації для мінералізації перших постійних молярів. У дітей з 10 до 13 років інтенсивність карієсу знаходиться в межах 4,92± 0,54–6,44±0,75 зуба, що відповідає високому рівню, а з 14 до 17 років – у межах 7,28±0,71–9,84 ±0,65 зуба, що відповідає дуже високому рівню згідно з критеріями ВООЗ. Аналіз структури індексу КПВ показав, що на одну обстежену дитину в середньому припадає 4,11±0,50 каріозного (мал. 2), 0,86±0,24 пломбованого та 0,48±0,17 видаленого зуба.

Виявлено значне зростання показника каріозних постійних зубів («К») з 6 до 12 років з 0,44±0,23 до 4,64±0,62 каріозного зуба ($p < 0,001$), з 12 до 15 років цей показник зростає до 6,63±0,73 каріозного зуба на одну дитину ($p < 0,001$). Кількість пломбованих зубів у всіх вікових групах свідчить про низький рівень санації порожнини рота. Найбільшу кількість запломбованих зубів відзначено у дітей 14 та 17 років (1,40±0,37 та 1,44±0,28 пломбованого зуба, відповідно). В інших вікових групах кількість запломбованих зубів на одну дитину припадає від 0,12±0,09 зуба у дітей 6-річного віку до 1,44± 0,28 зуба у 17-річних дітей.

Видалені постійні зуби виявлено у дітей вже у 8 років. Так, з 8 до 12 років відзначається достовірне зростання кількості видалених зубів з 0,08±0,08 до 0,89±0,31 зуба ($p < 0,001$) та надалі – до 0,92±0,26 зуба в 17 років.

Ми також проаналізували інтенсивність карієсу та його структуру у дітей залежно від навчального закладу. Встановлено, що вища інтенсивність карієсу спостерігалася у дітей дитячого будинку в с. Новий Милятин (6,87± 1,82 зуба) та у школі-інтернаті №2 м. Львова (6,68± 1,63 зуба) порівняно з дітьми інших шкіл. Так, у дітей дитячого будинку в Жовтанцях інтенсивність карієсу становить 6,01±1,36 зуба, у Дрогобичі – 6,11±1,49 зуба, у Великому Любіні – 5,40±1,36 зуба (мал. 3). У 15-річних дітей у Дрогобичі КПВ= 9,30±3,10 та школі-інтернаті № 2 м. Львова КПВ=8, 66±2,7 зуба, що відповідає дуже високому рівню інтенсивності карієсу згідно з критеріями ВООЗ. Аналіз засвідчив суттєво вищі значення інтенсивності карієсу в дітей у всі вікові періоди у львівській школі-інтернаті №2.

Отже, в результаті проведених досліджень встановлено високі показники поширеності та інтенсивності карієсу зубів у дітей, які проживають у дитячих

Мал. 3. Інтенсивність карієсу у дітей залежно від навчального закладу

будинках та школах-інтернатах, що зумовлює актуальність подальших досліджень факторів ризику виникнення патології твердих тканин зубів та роз-

роблення лікувально-профілактичних комплексів для цих дітей.

роблення лікувально-профілактичних комплексів для цих дітей.

Список використаної літератури

1. Безвушко Е.В. Епідеміологічні показники карієсу зубів у дітей Львівської області. / Е.В. Безвушко, Н.Л. Чухрай, Н.М. Крупник // Новини стоматології. — 2007. — №1 — С.48—51.
2. Гойда Н.Г. Охорона здоров'я матері і дитини. Медико-соціальна допомога дітям-сиротам та дітям, які позбавлені батьківського піклування / Н.Г. Гойда, О.О. Дудіна, Р.О. Моїсеєнко // Панорама охорони здоров'я населення України. — К.: Здоров'я, 2003. — С.208—210.
3. Деньга О.В. Мониторинг стоматологической заболеваемости у детей Украины / О.В. Деньга, В.С. Иванов, В.Н. Горожевский [и др.] // Дентальные технологии. — 2003. — №6(14) — С.2 — 6.
4. Дмитрова А.Г. Заболеваемость кариесом среди детей в учреждениях для сирот / А.Г. Дмитрова, А.А. Кулаков, Л.Н. Горбатова // Стоматология. — 2011. — №5. — С.46—49.
5. Каськова Л.Ф. Показники ураженості карієсом зубів у дітей Полтавської області / Л.Ф. Каськова, О.О. Бабіна, О.Ю. Андріянова // Український стоматологічний альманах. — 2002. — №4 — С.13—15.
6. Моїсеєнко Р.О. Наукове обґрунтування системи медико-соціальної допомоги дітям-сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування, у державних інтернатних закладах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мед. наук / Р.О. Моїсеєнко. — Київ, 2004. — С.1—16.
7. Хоменко Л.О. Стоматологічне здоров'я дітей України та шляхи його поліпшення / Л.О.Хоменко // Матеріали II / IX з'їзду стоматологів України (24 лютого 2004 р.). — К., 2004. — С.129.